

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Idea Theologiæ Specvlativæ

Petrus <a Sancto Josepho>

Coloniæ, 1648

X. De effectu formali gratiæ, seu de justificatione.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38884

Respondeo, Spiritum sanctum illud testari, quando ut oportet clamamus, Abba Pater: at non est certum ex fide, an opponamus conditionem his verbis subintellectam.

Dices 2. Plerique Patres non obscure indicant, homines posse esse certos de sua iustitia. *Respondeo* eos non loqui de certitudine fidei, sed de conjecturali, aut morali quam nos admittimus.

Dices 3. Quando pœnitens absolvitur, certò debet credere, verba à Sacerdote prolata esse vera, adeoque remissa sibi esse peccata. *Respondeo* pœnitentem debere credere, se à Sacerdote fuisse absoluturum, ex hypothesi quòd ille verè sit Sacerdos, & habuerit intentionem eum absolvendi, & ipse adhibuerit quæcunque sunt necessaria ad debitam confessionem; at ista omnia certò constare non possunt, ut perspicuum est.

CAPUT X.

De effectu formali gratiæ, seu de justificatione.

RÉSOLUTIO I. *Homo est formaliter justus per formam gratiæ ipsi intrinsicam, per quam verè ipsius peccata tolluntur.*] PRIMA PARS est definita in Concil. Trident. *sess. 6. cap. 7* contra recentiores hæreticos qui affirmant, hominem esse justum, non per iustitiam ipsi inharrentem, sed per iustitiam Christi ipsi à Deo misericorditer imputatam. *Probat*ur autem primò ex Paulo *ad Rom. 5.* ubi ait, quòd sicut per inobedientiam unius hominis peccatores constituti sunt multi, ita per unius obedientiam iusti constituentur multi: sed ita per primum hominem peccatores constituti sumus, ut vera iniustitia in nobis inharreat; ergo per Christum ita iusti constituimur ut vera & intrinseca iustitia nobis insit. Idem ex aliis plerisque locis colligitur.

*Probat*ur 2. ex Augustino qui in ea verba *Psalmi 98.* Iustitiam & iudicium in Iacob, &c. Verè, inquit, exaltate, bene exaltate, laudemus & exaltemus illum qui

qui fecit ipsam justitiam quam habemus, ipse in nobis fecit. Quis enim in nobis fecit justitiam, nisi qui nos justificavit? Nos ergo impii, ille justificator, quando & ipsam justitiam ipse in nobis fecit, qua illi placeamus. Similia habent alii Patres.

Probatur 3. Nam homo justificatus verè justus est, ut patet ex Scriptura, & Patribus; at non potest dici verè justus, per justitiam aliquam extrinsecam, sed tantum per internam ipsius animæ inhaerentem; sicut non potest quis verè dici albus, per albedinem existentem in alio, sed per eam duntaxat qua ipse inest. Aut ergo dicendum est hominem, etiam postquam justificatus est, non esse verè iustum, aut certe ita denominari per veram aliquam justitiam intrinsecam.

Confirmatur, nam ex sententia hæreticorum, in justificatione hominum peccata verè non tolluntur, sed tantum teguntur per justitiam Christi ipsis imputatam, ne in iudicio Dei appareant: Unde fit ut homo verè sit peccator, immundus & injustus; fieri autem nequit, ut qui talis est, per justitiam alterius ipsi imputatam justus appelletur; denominatio enim potius est sumenda ab injustitia quæ ipsi intrinseca est, quàm à justitia illi extrinseca.

Dices 1. ex Paulo 1. Cor. 1. Christum factum esse nobis sapientiam à Deo, & justificationem, & sanctificationem, & redemptionem. *Respondeo* Apostolum nihil aliud velle, quàm Christum factum esse nobis justificatorem, redemptorem, &c. seu causam & auctorem veræ justitiæ, & redemptionis.

Dices 2. Eos Christo injuriam inferre, qui aliam sibi præter Christi justitiam arrogant. *Respondeo* hoc verum esse, si quis sibi tribuat justitiam aliquam, quæ à Christi justitia non fluxerit; falsum autem si totam suam justitiam & sanctitatem, in justitiam & merita Christi referat.

Secunda pars sequitur ex dictis, quia cum homo post justificationem verè justus sit per justitiam in-

ternam.

ternam non possit autem eo modo esse justus, nisi peccata illius verè delata sint, consequens est in justificatione peccata verè tolli, ita ut amplius non remaneant quoad aliquam rationem culpæ. Unde Scriptura ait peccata deleri, proiicit, abluì, tolli, dissolvi, exhausti, &c. quibus loquendi modis aperte indicat, ea post justificationem non remanere.

Et sanè si peccata non tollerentur, sed semper remanerent, non esset in Ecclesia donum remissionis peccatorum, contra illud ex Symb. Apost. Credo remissionem peccatorum, & illud Joan. 18. Quorum remiseritis peccata, remittuntur eis. Quare Concil. Trident. sess. 5. in decreto de peccato originali parag. ult. damnat eos qui dicunt, per gratiam quæ in Baptismo confertur, non tolli totum id quod in peccato originali veram, & propriam rationem habet peccati, sed illud tantum radi, aut non imputari. Idem autem dicendum est ob paritatem rationis de peccatis mortalibus, ut etiam intelligi potest ex iis quæ de justificatione habentur sess. 6. cap. 4. §. 7.

Dices Prophetam Psalm. 31. Eos pronunciare beatos, quorum tecta sunt peccata. Respondeo eum aperte loqui, ut patet ex verbis antecedentibus, de peccatis remissis, quæ proinde dicuntur tecta, eodem sensu quo alias dicitur Deus iniquitatum præteritarum non recordari, aut post tergum proiicere omnia peccata; quia scilicet cum planè remissa sint, Deus ea amplius non videt ad vindictam de iis sumendam.

RESOLUTIO II. *Renovatio interna quæ sit per gratiam, est mutatio aliquo modo distincta à remissione peccatorum, & quodammodo connaturaliter cum ea conjuncta.*] PRIMA PARS probatur, quia potest interdum reperiri renovatio interna per gratiam, sine remissione peccatorum, ut patet in modo quo Angeli, & primi parentes initio justificati fuere; ergo inter illas mutationes est aliqua distinctio. *Confirmatur, nam ubi sunt termini distincti, ibi sunt mutationes distinctæ.*

distinctæ; at infusio gratiæ est mutatio à privatione gratiæ, ad esse gratiæ; remissio verò peccati, mutatio ab esse peccati ad non esse illius.

Dices, quilibet effectus formalis exigit suam causam formalem, ergo si ibi sunt duæ mutationes, non erit una tantum causa formalis justificationis contra Tridentinum, *sess. 6. cap. 7. Respondeo* antecedens falsum esse de duobus effectibus formalibus subordinatis, quorum unus est positivus, alter privativus; idem enim calor qui expellit frigus, facit formaliter subiectum calidum, & simul non frigidum.

Secunda pars ostenditur, quia gratia etsi non præcisè ut est talis entitas physica, tamen spectata juxta varios effectus morales, quos ex statuto Dei, congruenter ad suam naturam adjunctos habet, dicit quandam naturalem repugnantiam cum peccato mortali; quatenus gratia constituit hominem filium Dei adoptivum, hæredem regni cœlestis, amicum Dei, justum, sanctum, &c. peccatum verò è contra illum constituit filium diaboli, reum æternæ pœnæ, & consequenter jure regni cœlestis orbatum; itém Dei inimicum, injustum, immundum, &c. Hinc autem sequitur, infusionem gratiæ esse mutationem quodammodo connaturaliter conjunctam, cum remissione peccatorum.

Quo loco Adverte 1. inter infusionem gratiæ, & remissionem peccati non intercedere tempus, sed utramque mutationem simul peragi, ita ut eodem momento quo homo gratiam recipit, illius peccata quoad culpam deleantur. Hoc satis colligitur ex jam dictis, ac præterea ostenditur, quia alias sequeretur hominem simul esse in statu gratiæ, & peccati, quod repugnat saltem de legè ordinaria.

Adverte 2. Infusionem gratiæ esse priorem naturæ expulsionem peccati, in genere causæ formalis eò quòd gratia peccatum expellit, expulsionem verò peccati dici posse priorem infusione gratiæ, in genere causæ materialis & dispositivæ, quia cum peccatum impe-

diat

diat receptionem gratiæ, illius expulsio subiectum quodammodo disponit ad gratiam recipiendam.

RESOLUTIO III. *Nullus actus quantumvis perfectus est causa formalis justificationis.*] PROBATUR 1. quia actus contritionis amoris Dei, alique justificationem antecedentes sunt quadam dispositiones ad eam necessariæ, ut dictum est *cap. 9.* ergo nullus ex iis actibus est causa formalis justificationis: sequela patet, quia sicut dispositio non disponit ad seipsam, sed ad formam distinctam; ita non disponit ad effectum suum formalem, sed ad effectum alterius.

Probat 2. Nam justificatio est beneficium distinctum ab actu contritionis, & consequenter à quovis alio actu: ergo non est effectus formalis illius. Antecedens colligitur tum ex verbis illis Petri *Actor. 3.* *Pœnitimini, & convertimini ut deleantur peccata vestra,* tum ex illis Propheta *Psal. 32.* *Dixi, confitebor adversum me injustitiam meam Domino, & tu remisisti impietatem peccati mei;* sequela ostenditur, quia qui dat causam formalem, necessario confert effectum formalem cum unum non possit esse sine alio.

Probat 3. Nam in justificatione gratia habitualis infunditur, eaque habet sufficientem vim formaliter expellendi peccata, ergo frustra dicitur actum aliquem esse causam formalem justificationis, & remissionis peccatorum. *Confirmatur,* nam ex Trident. *sess. 6. cap. 7.* remissio peccatorum fit in homine, per voluntariam susceptionem gratiæ, & donorum; Deus solus est causa efficiens justificationis, unica dumtaxat est causa illius formalis, ac tandem Baptismo renati debent acceptam justitiam conservare candidam, & immaculatam ut eam perferant ante tribunal Christi. Quæ & similia stare non possent, si contritio aliufve actus esset causa formalis justificationis.

Dices 1. ex Scriptura, & Patribus constat charitatem

ritatem actualem esse perfectam iustitiam & sanctitatem, contritionem animam sanare, Deoque reconciliare, &c. *Respondeo 1.* Patres ut plurimum loqui de charitate habituali. 2. etsi de actuali agant, non debere ita intelligi ut velint, charitatem esse formam justificantem, sed tantum causam materiale, seu dispositivam, quatenus perfecte disponit ad gratiam, qua peccata remittuntur. Et idem dic de contritione actuali.

Dices 2. ex Trident. *sess. 6. cap. 14.* poenam aeternam vel Sacramento, vel Sacramenti voto remitti una cum culpa: hoc autem votum includitur in contritione, ut tradit idem Concilium *sess. 14. cap. 4.* ergo contritio habet vim formaliter remittendi peccata. Verum nulla est consequentia, alias aequè concluderes, ipsum Sacramentum formaliter justificare & peccata remittere, quod tamen aperte falsum est. Itaque peccata remittuntur per Sacramentum, & per votum illius; per Sacramentum, ut per causam efficientem moralem; per votum verò in contritione inclusum, ut per optimam dispositionem, qua posita infallibiliter peccata remittuntur.

Dices 3. Visio beatifica habet vim formaliter expellendi peccata, quia cum summa foelicitate non potest esse miseria aliqua, maxime miseria peccati; ergo idem dicendum de actu charitatis, quia est perfecta aversio à peccato, & conversio ad Deum. *Respondeo* antecedens negari posse, & ad illius probationem dicendum, aliquam miseriam consistere posse cum beatitudine, quæ non absolute sed tantum essentialiter completa est, ut si monoculus, aut claudus videret Deum.

Dices 4. Qui amat Deum super omnia, ad eum perfectissime convertitur, eique formaliter adhæret; ergo per illum amorem formaliter tollitur peccatum, quod formaliter est aversio à Deo. *Non sequitur*, quia illa conversio nõ est satisfactoria de condigno,
pro

pro injuria divina, propter improprietatem qua est inter personam satisficientem, & laesam, ut lib. 2. dictum.

RESOLUTIO IV. *Peccatum morale de potentia absoluta remitti potest sine ulla physica mutatione peccatoris.* **PROBATUR**, quia si necessaria esset mutatio physica, ea deberet fieri per actum aut per habitum; at neutrum dici potest, non primum, quia actus non praerequitur ad expulsionem peccati, nisi ut quaedam dispositio illius; at potest Deus absolute conferre formam aliquam, sine praviam dispositione ad illam, praesertim si talis dispositio non sit nisi moralis, ut hic contingit.

Non etiam secundum, quia etsi gratia habitualis naturaliter habeat quandam repugnantiam cum peccato mortali, non tamen tale peccatum est formaliter privatio gratiae habitualis, ut patet; tum quia homo constitutus in puris naturalibus peccare posset, neque tunc privaretur gratia habituali; tunc quia potest Deus justum privare gratia habituali; cum tamen nequeat esse author peccati, ut esset, si peccatum in ea privatione consisteret. Quare nulla est ratio cur non possit peccatum tolli, etsi gratia sanctificans non infundatur.

Probatum 2. Nam peccatum essentialiter spectatum est macula quaedam moralis, ex actu praecedenti in anima habitualiter remanens; ergo non requiritur absolute ad remissionem illius, nisi mutatio moralis. Unde non requiritur mutatio ulla physica in peccatore, sive per actus ab eo elicitos, sive per habitus gratiae infusos, sed sola condonatio Dei ad talem effectum erit sufficiens. Quemadmodum ad remissionem injuria inter homines, satis est quod laesus eam condonet, etsi qui laesus in se nullomodo physice mutetur.

Dices 1. Peccatum remitti non potest, quandiu homo manet conversus ad creaturam, & aversus a Deo. At semper aversus erit a Deo, nisi mutetur, hacque

hæcque mutatio saltem actum aliquem exigit. *Respondeo* sufficere mutationem moralem, qua per solam Dei condonationem fieri potest, ut jam homo non dicatur averfus à Deo.

Dices 2. Si peccatum remitti potest sine actu, aut habitu, sequitur illud posse remitti per solam non imputationem, quæ est hæreticorum sententia damnata in Concil. Trident. *sess. 6. cap. 7. & can. 11.* *Respondeo* hæreticos loqui de facto, & de non imputatione peccati remanentis, & verè non remissi; nos autem agimus de possibili, & de vera remissione qua peccatum tollatur.

RESOLUTIO V. *De potentia absoluta gratia habitualis potest simul esse in eodem subjecto cum peccato mortali, sive actuali, sive habituali.*] PRIOR PARS PROBATUR, tum quia quando homo actu peccat, gratia non potest definere in eo esse, nisi per subtractionem concursus divini; at potest Deus absolute non denegare suum concursum gratiæ, tum quia peccatum actuale est aliquid positivum, & non privatio gratiæ, quare nulla ratio est cur divinitus simul cum gratia conservari non possit.

Posterior pars ex dictis colligitur, nam si dum homo actu peccat, potest Deus in eo conservare gratiam, quare idem non poterit post transactum actuale peccatum? Eò vel maximè quia peccatum habituale non tam est Deo injuriosum, quam actuale, eò quòd actuale est per se & directè voluntarium, habituale verò per denominationem ab actuali duntaxat.

Dices 1. In eo casu idem homo simul esset justus & injustus, Deo gratus & ingratus, quod planè implicat. *Respondeo* assumptum falsum esse, nam ut quis dicatur justus, non sufficit qualiscunque justitia, sed ea tantum quæ conjuncta est cum expulsiōne omnis injustitiæ; sicut etiam ut quis Deo gratus censeatur, necesse est ut nihil in se habeat, per quod Deo exosus sit. In dicta ergo hypothesi homo esset simpliciter

pliciter injustus, & Deo exosus; justus verò, & Deo gratus secundum quid.

Dices 2. Amicitia & inimicitia non possunt esse simul respectu ejusdem, atqui gratia est amicitia inter nos & Deum, peccatum verò inimicitia, ergo, &c. *Respondeo* minorem non esse veram in sensu formali, sed tantum quatenus gratia est signum amicitiae Dei erga nos, peccatum verò ex se provocat inimicitiam Dei in nos; at non repugnat quòd injurii simus erga aliquem, & quòd ille nos aliquo afficiat beneficio.

Dices 3. Repugnat quòd aliquis simul sit beatus, & damnatus; ergo & quòd simul sit in gratia, & in peccato constitutus. *Respondeo* non sequi, nam beatitudo dicit formaliter exclusionem omnis miseriae, & poenae, illius praesertim quae ad statum damnatorum pertinet; at non ita gratia habitualis dicit formaliter exclusionem peccati aut vice versa. Quare si aliquis haberet simul gratiam, & peccatum, ad providentiam divinam spectaret impedire, ne in eo statu moreretur.

Dices 4. Non potest esse causa formalis sine effectu formali, ergo si gratia potest esse cum peccato, sequitur eam non esse causam formalem remissionis peccatorum. *Respondeo* hinc tantum sequi, gratiam praecise quoad suam entitatem spectatam, non esse causam formalem remissionis peccatorum, sed tantum spectatam ut habet quosdam effectus morales, cum peccato impossibiles.

CAPUT XI.

De conditionibus ad meritum necessariis.

RESOLUTIO I. *Datur verum aliquod hominis meritum apud Deum, consistens in aliquo actu libero, quique ex auxilio gratiae procedat.*] PRIMA PARS probatur evidenter ex Script. quae aliquando operibus humanis meritum tribuit, ut cum *Eccli. 16.* dicitur, Misericordia facit unicuique locum secundum meritum operum suorum. Aliàs docet justorum

S operi-